

ประกาศ

ใช้สนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือ ระหว่างสยามกับอังกฤษ

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่สนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือระหว่าง
สยามกับอังกฤษ ซึ่งได้ลงนามกันณกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๓
พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๐ มีบทในข้อ ๒๗ (๑) ว่า
จะได้เริ่มใช้ในทันทีที่ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันกัน

โดยที่พระราชสัตยาบันของทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยน
กันที่กระทรวงการต่างประเทศ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๘
กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๘๐

โดยที่มีบทในข้อ ๒๒ ว่า อาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำ
สัญญาที่จะใช้สนธิสัญญานี้ ในส่วนพระบาทสมเด็จพระ

มหากษัตริย์แห่งสยาม ได้แก่สยาม และในส่วนพระบาทสมเด็จพะพระมหากษัตริย์และพระจักรพรรดิ ได้แก่บริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ และอาณาเขตต์ใด ๆ ซึ่งจะได้แจ้งความภักดานวัติตามความในข้อ ๒๔ หรือจะได้บอกกล่าวการขยายตามความในข้อ ๒๓ และ

โดยที่อัครราชทูตอังกฤษได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๘๐ บอกกล่าวมา ตามความในข้อ ๒๓ ว่า พระบาทสมเด็จพะพระมหากษัตริย์และพระจักรพรรดิมีพระราชประสงค์ที่จะให้ขยายสนธิสัญญาไปถึงอาณาเขตต์เหล่านี้ คือ

ฮ่องกง

สเตรตส์เซ็ตเติลเมนต์ส์

สหพันธรัฐมลายู คือ เนกรี เซมบิลัน, ปาหัง, เประ

และ ซะลังโกร

อสหพันธรัฐมลายู คือ โยโฮร์, เกดาห์, กะลันตัน,

ปลิส และ ตรังกะนุ

ฉะนั้น สนธิสัญญานี้ ในส่วนพระบาทสมเด็จพะพระมหากษัตริย์แห่งสยาม จึงเป็นอันใช้แก่สยาม และในส่วนพระบาทสมเด็จพะพระมหากษัตริย์และพระจักรพรรดิ จึงเป็นอันใช้

แก่ บริเตนใหญ่ และไอร์แลนด์เหนือ อังโกล สเตรตส เซ็ต
เดิลเมนต์ส สหพันธรัฐมลายู คือ เนกรี เซมบัตัน, ปาหัง,
เประ และ ซะลังโกร์ และอสหพันธรัฐมลายู คือ โยโฮร์
เกดาห์, กะตันตัน, ปลิส และ ตรังกะนู ตั้งแต่วันที่ ๑๕
กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๐ เป็นต้นไป

อนึ่ง มีหนังสือสัญญาประกอบสนธิสัญญา ข้างพียง
ประกาศด้วย คือ

- (๑) โปรโตคอลภาคผนวก
- (๒) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยน อนุสนธิข้อ ๑ (๒)
(ก) ว่าด้วยอสังหาริมทรัพย์
- (๓) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยน อนุสนธิข้อ ๑
(๒) ๑) และ ๒) ว่าด้วยข้อห้ามหรือข้อ
จำกัดการนำเข้าออก
- (๔) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยนว่าด้วยผลประโยชน์
แก่เรือรบ
- (๕) จดหมายเหตุแลกเปลี่ยนอนุสนธิข้อ ๒๖ ว่า
ด้วยความยกเว้นจากการรับราชการทหารที่
บังคับ

เล่ม ๕ หน้า ๑๕๖ สراجกิจจานุเบกษาวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

(๖) จดหมายเหตุแตกเปลี่ยนว่าด้วยการใช้สิทธิ
เดิมชั่วคราว

ประกาศมาเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๐
เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พระยาพลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

คำแปล

สนธิสัญญาการพาณิชย์ และการเดินเรือ

ระหว่าง

สยาม กับ อังกฤษ

พระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งสยาม และพระ
บาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์
และอาณาจักรบริติชอันพื้นทะเลทั้งหลาย พระจักรพรรดิ
แห่งอินเดีย มีพระราชประสงค์ที่จะจัดความสัมพันธ์ทาง
การค้า และการพาณิชย์ แห่งกันและกัน ให้สะดวกและเป็น
ระเบียบ โดยอาศัยสนธิสัญญาที่ตรวจแก้ไขใหม่

จึงทรงตกลงกระทำสนธิสัญญาเพื่อเวลานี้ ดังต่อไปนี้
ตั้งแต่วันนี้อำนาจเต็มคือ

ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งสยาม

หลวงประดิษฐมนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์) รัฐมนตรี

ว่าการกระทรวงการต่างประเทศของพระองค์

ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งบริเตนใหญ่

ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชอันพื้นทะเลทั้ง

หลาย พระจักรพรรดิแห่งอินเดีย (ต่อไปจะ

ได้อ้างถึงพระองค์ว่า พระบาทสมเด็จพระมหา
กษัตริย์และพระจักรพรรดิ)

สำหรับบริเตนใหญ่ และไอร์แลนด์เหนือ
เซอร์ โจเซอห์ ครอบบี เค. บี. อี. ซี. ไอ. อี.,

อัครราชทูตของพระองค์ในสยาม

ผู้ซึ่ง เมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจเต็มให้แก่นักและกัน
และได้ตรวจเห็นว่าเป็นไปตามแบบที่ดีและถูกต้องแล้ว ได้
ทำความตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

(๑) คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะ
ได้มีสิทธิ

(ก) ที่จะเข้ามา เดินทาง และมีถิ่นที่อยู่ใน และออก
ไปจากอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ครอบ
เท่าที่กระทำตามและถือตามเงื่อนไขและข้อบังคับอันพึงใช้
ในอาณาเขตต์นั้น แก่การเข้ามา การเดินทาง การมีถิ่นที่
อยู่ และการออกไป แห่งคนต่างด้าวทั้งปวง

(ข) ที่จะกระทำการ เมลันนี้ตามข้อ กำหนดและ ตาม
กฎหมายและ ข้อบังคับอย่างเดียวกับ คนในบังคับหรือพล
เมืองแห่งประเทศต่างด้าวที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งในอาณาเขตต์

แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง คือ ประกอบการพาณิชย์
หัตถกรรม อุตสาหกรรม วิชาชีพ และอาชีพ และค้าสิน
ค้าทุกชนิดที่ค้าขายได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ใช้ตัวแทน
ตามที่ตนเลือกสรร และโดยทั่วไป ก็กระทำการใด ๆ ที่
เกี่ยวเนื่องหรือจำเป็นแก่การค้า

(๒) (ก) คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละ
ฝ่ายจะได้รับอนุญาต ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ให้ได้
มา รับมรดก ครอบครอง เช่า และยึดถือทรัพย์สินไม่ว่า
สังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ แต่ทว่าอัครภาคีผู้ทำ
สัญญาฝ่ายที่กล่าวหนหลังมีสิทธิ

๑) ที่จะให้การที่คนต่างด้าวจะได้มาหรือเช่าอสังหาริม
ทรัพย์ในอาณาเขตต์ของคนอยู่ในบังคับแห่งเงื่อน
ไข ที่ตั้งขึ้นหรือจะได้ตั้งขึ้น เพื่อเหตุแห่งความ
มั่นคงของชาติ หรือเหตุอื่น ๆ แห่งนโยบาย
สาธารณะ

๒) ที่จะตั้งบังคับข้อกำหนดแต่จะเห็นสมควร เกี่ยว
กับการเดินขบวนเรือที่ชักธงชาติของตน หรืออากาศยาน
ที่ขึ้นทะเบียนแห่งชาติของตน และหุ่นในเรือ
และอากาศยานเช่นว่านี้

ในการทิ้งปวงซึ่งกล่าวถึงในอนุวรรคนั้น คนในบังคับแห่ง
อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้รับผลประโยชน์ ในอาณา
เขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ที่เป็นการอนุเคราะห์ไม่น้อยกว่าที่
ให้แก่คนในบังคับหรือพลเมืองแห่งประเทศต่างด้าวอื่นใด

(ข) คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะ
ได้รับอนุญาต ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ให้จำหน่าย
ทรัพย์สิน ไม่ว่าจะสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ ที่ตน
ครอบครองอยู่โดยชอบด้วยกฎหมายนั้น โดยการขาย แลก
เปลี่ยน ให้ สมรส พิษัยกรรมหรือโดยวิธีอื่นใด ตามเงื่อนไข
ข้ออย่างเดียวกับที่ตั้งขึ้นหรือจะได้ ตั้งขึ้น สำหรับคนในบังคับ
แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง

(ค) อนึ่ง จะได้รับอนุญาตให้นำทรัพย์สินและของ ๆ
ตนโดยทั่วไปออกจากอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีก
ฝ่ายหนึ่ง โดยไม่อยู่ในบังคับแห่งเงื่อนไขหรือข้อกำหนดและ
ไม่ต้องเสียอากร นอกจากหรือยิ่งกว่าที่คนในบังคับแห่ง
อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายนั้นจะต้องปฏิบัติ ในพฤติการณ์
อย่างเดียวกัน

(๓) คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่าย
ใดซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง จะไม่ถูก

บังคับโดยข้ออ้างใด ๆ ให้เสียอากร ภาษี ภาระตั้งบังคับค่า
ธรรมเนียมซึ่งมีสาระสำคัญเป็นภาษี ภาระเรียกบังคับหรือ
ภาระอุดหนุนใด ๆ จะเป็นชนิดใด ๆ ก็ตาม ซึ่งเรียกเก็บใน
นามแห่งเจ้าหน้าที่ใด ๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่เรียกเก็บหรือ
จะได้เรียกเก็บแก่คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่าย
หนึ่ง และจะได้อุปโภคผลประติบัติและความคุ้มครองจาก
เจ้าหน้าที่และสภาตุลาการในการรักษา อย่างเป็นทางการ
ด้วยกันกับคนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง

(๔) คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่าย
ใด จะมีถิ่นที่อยู่ตามที่ใดก็ตาม จะไม่ถูกบังคับ ในอาณา
เขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ให้เสียอากร ภาษี ภาระตั้งบังคับ
ค่าธรรมเนียมซึ่งมีสาระสำคัญเป็นภาษี ภาระเรียกเก็บ หรือ
ภาระอุดหนุนใด ๆ จะเป็นชนิดใด ๆ ก็ตาม ซึ่งไม่เรียกเก็บ
เท่าเทียมกันแก่คนในบังคับหรือพลเมืองแห่งประเทศต่างต่าง
ที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่ง ทั้งนี้ จะได้อุปโภคผลประติบัติและ
ความคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่และสภาตุลาการในการรักษา
อย่างเป็นทางการด้วยกันกับคนในบังคับหรือพลเมืองแห่งประเทศต่าง
ต่างที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่ง

(๕) คนในบังคับแห่งอัครราชผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย จะได้รับความคุ้มครองและความมั่นคงเป็นเบื้องต้น ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง สำหรับตัวตนและทรัพย์สินของตน และในการนี้จะได้อุปโภคสิทธิและ เอกสิทธิอย่างเดียวกันกับคนในบังคับแห่งอัครราชผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง แต่ทว่าต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับอย่างเดียวกัน อนึ่ง จะได้รับยกเว้น ในอาณาเขตต์แห่งอัครราชผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง จากการรับราชการทหารทั้งปวงที่บังคับ ไม่ว่าทางบกหรือทางทะเลหรือทางอากาศ ไม่ว่าในกองทัพประจำหรือในกองรักษาการแห่งชาติหรือในมิลิเชีย หรือตำรวจ จากงานกรรมกรกระทำด้วยมือทุกอย่างที่บังคับ (เว้นแต่ในกรณีเหตุปัจจุบันทันด่วนและมีได้คำตความาย ซึ่งเกี่ยวกับสาธารณภัยอันใหญ่หลวง หรือในกรณีที่ถูกกฎหมายห้าม ให้โอกาสเลือกทำงานกรรมกร เช่นว่า นั้นแทน การเสียภาษีได้); และจากปฏิบัติงานการใดๆ ในทางศาล ทางปกครอง และทางเทศบาลทั้งปวง นอกจากที่ตั้งบังคับโดยกฎหมายว่าด้วยลูกขุน ก็จะได้รับยกเว้นจากภาระอุดหนุนทั้งปวง ไม่ว่าเป็นเงินหรือเป็นของ ซึ่งตั้งบังคับแทนการรับราชการหรือปฏิบัติงานการดังกล่าวแล้ว และจากการกั้มทั้งปวง

ทั้งบังคับ ไม่ว่าเป็นเงินหรือเป็นของ หรือภาระอุดหนุน
ราชการทหารใด ๆ หนึ่ง จะไม่ต้องถูกเรียกเพื่อราชการทหาร
หรือราชการพลเรือนใด ๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่จะได้เรียก
บังคับ แก่คนใน บังคับ แห่ง อัครภาคีผู้ทำสัญญา อีกฝ่ายหนึ่ง
และจะได้รับการใช้เงินตามสมควรเพื่อการนั้น, ซึ่ง ในกรณี
ใด ๆ ก็ตาม มิให้น้อยกว่าการใช้เงินที่ให้ ในพฤติการณ์
คล้ายคลึงกัน แก่คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่าย
หนึ่ง หนึ่งในการตั้งปวงที่เกี่ยวกับการเรียกเพื่อราชการทหาร
หรือราชการพลเรือนนั้น คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำ
สัญญาแต่ละฝ่ายจะได้รับผลประโยชน์ในอาณาเขตต์ของอีก
ฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นภาระอนุเคราะห์ไม่น้อยกว่าที่ให้หรือจะได้
ให้แก่คนในบังคับหรือพลเมืองแห่งประเทศต่างตัวที่ได้รับ
อนุเคราะห์ยิ่ง

ข้อ ๒

๒๒. เคหสถาน คลังสินค้า โรงหัตถกรรม และโรงงาน
และทรัพย์สินอื่น ๆ ทั้งปวงของคนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้
ทำสัญญาแต่ละฝ่าย ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง และ
สถานที่ทั้งปวงอันเกี่ยวเนื่องกัน ซึ่งใช้เพื่อเป็นถิ่นที่อยู่หรือ
เพื่อการพาณิชย์ ย่อมเป็นที่คุ้มแครง มิให้กระทำการเข้า

ตรวจหรือค้นอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ดังกล่าวแล้ว หรือ
สอบดูหรือตรวจสมุด กระดาษเอกสารหรือบัญชีใด ๆ เว้น
แต่จะได้เป็นไปตามเงื่อนไขและแบบที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย
และข้อบังคับ สำหรับคนใน บังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาที่
กล่าวหนหลังนั้น

ข้อ ๓

(๑) จะได้ถ้อยที่ถ้อยมีเสรีภาพในการพาณิชย์และการ
เดินเรือระหว่างอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสอง
ฝ่าย

(๒) ในบังคับบทแห่งข้อ ๑(๑)(ก) และ ๑๖ คนใน
บังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย จะได้มีเสรีภาพ
ที่จะมาโดยปลอดอุปสรรค จะมีเรือและของมันทุกมาด้วย
หรือไม่ก็ตาม ยังกั้นที่ เมืองท่า และแม่น้ำที่ปรวงในอาณา
เขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งคนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำ
สัญญาฝ่ายนั้นได้รับหรือจะได้รับอนุญาตให้มาได้ และจะได้
อุปโภคสิทธิ เอกสิทธิ เสรีภาพ ความอนุเคราะห์ ความ
คุ้มกัน และความยกเว้นในเรื่องการพาณิชย์และการเดิน
เรือกับต่างด้าว อย่างเดียวกับที่คนในบังคับแห่งอัครภาคี
ผู้ทำสัญญาฝ่ายนั้นอุปโภคอยู่เรือจะได้อุปโภคต่อไป

ข้อ ๔

คนในบังคับแห่งอัครราชผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย ย่อมขึ้นศาลยุติธรรม ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนได้โดยตลอดอุปสรรค และย่อมมีเสรีภาพเท่าเทียมกับคนในบังคับหรือพลเมืองแห่งอัครราชผู้ทำสัญญาฝ่ายนั้น หรือแห่งประเทศต่างด้าวที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่ง ในอันจะเลือกและใช้นักกฎหมาย ทนายความ ทนาย ตัวแทน และผู้แทนในคดีและกระบวนการทั้งปวง เพื่อเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนในศาลนั้น ๆ ได้ จากบุคคลที่มีสิทธิที่จะกระทำการนั้น ๆ ในอาณาเขตต์ที่เวลานั้นได้ มิให้ตั้งเงื่อนไขหรือข้อกำหนดกฎเกณฑ์บังคับแก่คนในบังคับแห่งอัครราชผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เกี่ยวกับการขึ้นศาลยุติธรรมในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ตั้งกล่าวแล้ว ซึ่งมีได้ใช้แก่คนในบังคับหรือพลเมืองของอีกฝ่ายหนึ่งหรือของประเทศต่างด้าวที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่ง

ข้อ ๕

(๑) อัครราชผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย รับสัญญาว่าจะไม่วางอุปสรรคใด ๆ ในทางดำเนินการของบริษัทแห่งอัครราชผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งมีความประสงค์ที่จะประกอบ

ธุรกิจอย่างใด ๆ ในอาณาเขตต์ของตน ไม่ว่าจะในทางตั้งสาขา หรือทางอื่นใดก็ตาม ซึ่งเป็นธุรกิจที่อนุญาตหรือจะได้อนุญาตให้บริษัทแห่งประเทศต่างตัวอื่นใดประกอบ

(๒) บทแห่งข้อ ๑ (๑) (๖) (๒) (ก) (ข) และ (ค) และ (๕) ข้อ ๒ และ ข้อ ๔ แห่งสนธิสัญญานี้ ว่าด้วยคน ในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญานั้น ให้ใช้แก่บริษัทแห่ง อัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายด้วย และเพื่อการนี้ ให้อ่าน เหมือนหนึ่งว่า คำว่า "บริษัท" เป็นอันใช้แทนคำว่า "คน ในบังคับ" ในบทนั้น ๆ ทุกกรณีไป

(๓) บริษัทแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย ในส่วน ที่เกี่ยวกับอากร ภาษี ภาระตั้งบังคับ ค่าธรรมเนียมซึ่งมีสาระ สำคัญเป็นภาษี ภาระเรียกบังคับ หรือภาระอุดหนุนอย่างใด ๆ ซึ่งเรียกเก็บในนามแห่งเจ้าหน้าที่ใด ๆ นั้น จะได้อุปโภค ผลประติบัติในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ที่เป็นการอนุเคราะห์ ไม่น้อยกว่าที่ให้แก่บริษัทแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีก ฝ่ายหนึ่ง

(๔) บริษัทแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย จะได้อุปโภคผลประติบัติ ในการทุกอย่างและในเรื่องทั้งปวงใน อาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นการอนุเคราะห์ ทำเทียม กันทุกประการกับที่ให้แก่บริษัทแห่งประเทศต่างตัวอื่นใด

ข้อ ๖

คนในบังคับและบริษัทแห่งอัครภาคีสผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย จะได้อุปโภคผลประโยชน์ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง เท่าเทียมกัน ทุกประการกับคนในบังคับ และบริษัท ของอีกฝ่ายหนึ่งในการทั้งปวงที่เกี่ยวกับอากรค่านำเข้า ค่านำออก และค่าผ่านแดน ค่าภาคหลวง และการใช้เงินเกี่ยวกับสัมปทาน การคลังสินค้า ความสะดวกในการศุลกากร การตรวจและการตีราคาสินค้าและการกินอากร

ข้อ ๗

(๑) ความสะดวกและเอกสิทธิทั้งปวงซึ่งระบุไว้ในอนุสัญญา ระหว่างชาติ ว่าด้วยการ ยิงแบบ พิธีศุลกากร ให้ง่ายลง ซึ่งลงนามกัน ณ เจนีวา เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๒๓ นั้น อัครภาคีสผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้ให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งในอาณาเขตต์ของตน ในส่วนที่เกี่ยวกับการประติบัติแก่ผู้เดินทางค้าขายและตัวอย่างสินค้า

(๒) ความสะดวกหรือเอกสิทธิใดๆ นอกจากนั้น ที่อัครภาคีสผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดให้แก่ประเทศต่างตัวอื่นใด ในอาณาเขตต์ของตน ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้เดินทางค้าขาย

หรือตัวอย่าสินค้านั้น จะได้ขยายให้แก่อัครภาคีสัญญา
อีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่มีเงื่อนไข

ข้อ ๘

(๑) เป็นที่ตกลงกันว่าพิกัดอัตราศุลกากรอันจะพึงใช้
แก่สิ่งของที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในอาณาเขตต์แห่งอัคร
ภาคีสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ซึ่งนำเข้ามาในอาณาเขตต์
ของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะได้กำหนดให้เป็นระเบียบโดย
กฎหมายแห่งประเทศที่นำเข้ามา

แต่ทว่า (ก) สิ่งของที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในอาณา
เขตต์แห่งอัครภาคีสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ซึ่งนำเข้ามา
ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง จะมาแต่ถิ่นที่ใดก็ตามมิให้
ถูกบังคับให้เสียอากรหรือค่าภาระใด ๆ นอกจากหรือยิ่งกว่า
ที่จะต้องเสียสำหรับสิ่งของเช่นเดียวกัน ที่ผลิตหรือทำ
หัตถกรรมในประเทศต่างตัวอื่นใด และ

(ข) มิให้ตั้งอากรหรือค่าภาระใด ๆ ในอาณาเขตต์แห่ง
อัครภาคีสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด บังคับแก่การนำสิ่งของ
ใด ๆ ออกไปยังอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง นอกจากหรือ
ยิ่งกว่าที่ต้องเสียหรือจะต้องเสียในการนำสิ่งของเช่นเดียว
กันออกไปยังประเทศต่างตัวอื่นใด

(๒)--๑) มิให้ตั้งบังคับหรือคองไว้ซึ่งข้อห้ามหรือข้อจำกัด การนำสิ่งของใด ๆ เข้ามาในอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำ สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด จะมาจากถิ่นที่ใด ๆ ก็ตาม ซึ่ง ผลิตหรือทำหัตถกรรมในอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญา อีกฝ่ายหนึ่ง โดยมิได้ขยายให้บังคับแก่การนำเข้ามาแห่ง สิ่งของเช่นเดียวกัน ซึ่งผลิตหรือทำหัตถกรรมในประเทศ ต่างต่างอื่นใดด้วยเหมือนกัน

๒) มิให้ตั้งบังคับหรือคองไว้ซึ่งข้อห้ามหรือข้อจำกัด การ นำสิ่งของใด ๆ ออกจากอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญา ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ไปยังอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง โดย มิได้ขยายให้บังคับแก่การนำสิ่งของเช่นเดียวกันออกไปยัง ประเทศต่างต่างอื่นใดด้วยเหมือนกัน

๓) ในกรณีที่มีการตั้งข้อจำกัดปริมาณแบบใด ๆ ในการ นำสิ่งของที่จำกัดเข้าหรือออกนั้น อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ ละฝ่ายตกลงว่าในปริมาณของที่จำกัด ซึ่งจะได้อนุญาตให้ นำเข้ามาจากหรือนำออกไปยังประเทศต่างต่างนั้น จะได้บัน ส่วนที่เป็นธรรมให้แก่การนำสิ่งของเข้ามาจากหรือออกไปยัง อาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง

๔) ข้อยกเว้นต่อข้อระเบียบทั่วไปซึ่งวางไว้ในอนุวรรค (๒) ๑) และ ๒) แห่งข้อนี้ จะมีได้ก็แต่ในกรณีต่อไปนี้

(ก) ข้อยกเว้นหรือข้อกำหนดซึ่งตั้งบังคับเพื่อประโยชน์แก่ความมั่นคงสาธารณะ

(ข) ข้อยกเว้นหรือข้อกำหนดว่าด้วยการไปมาค้าขาย อาวุธ เครื่องกระสุน และเครื่องอุปกรณ์การสงคราม หรือในพฤติการณ์มิใช่ธรรมดา ก็ข้อยกเว้นหรือข้อกำหนดเสียบังพัสดุเพื่อการทหารอันใดทั้งปวงด้วย

(ค) ข้อยกเว้นหรือข้อกำหนดซึ่งตั้งบังคับเพื่อกุมครองสาธารณสุข

(ง) ข้อยกเว้นหรือข้อกำหนดซึ่งตั้งบังคับเพื่อกุมครองสัตว์หรือพืช รวมทั้งการคุ้มครองจากโรค ความเสื่อมพันธุ์หรือความสูญพันธุ์ กับทั้งวิธีการต่าง ๆ ซึ่งกระทำต่อพันธุ์พืช และสัตว์ที่ร้าย

(๓) บทแห่งสนธิสัญญานี้ว่าด้วย ข้อยกเว้นหรือข้อกำหนดการนำเข้าหรือออกนั้น ไม่เป็นอันใช้แก่การค้าฝิ่นหรือสิ่งอื่น ๆ ซึ่งรวมอยู่หรือจะได้รวมอยู่ต่อไปในขอบข่ายแห่งอนุสัญญาระหว่างชาติในเรื่องฝิ่น ซึ่งลงนามกันณเจนีวาเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๒๕ หรืออนุสัญญา

ระหว่างชาติเพื่อจำกัดการทำหัตถกรรม และกำหนดระเบียบ
การจำหน่ายยาเสพติดซึ่งได้ลงนามกันณเจนีวาเมื่อวันที่ ๑๓
กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๓๑ โดยเป็นที่เข้าใจกันว่า การค้า
เช่นนี้ ให้คงอยู่ในบังคับแห่งกฎหมาย และข้อบังคับซึ่งใช้
อยู่หรือจะได้ใช้ต่อไปในเวลาใดๆ ในอาณาเขตแห่งอัคร
ภาคีสัญญาแต่ละฝ่าย

ข้อ ๕

อากรภายในซึ่งเรียกเก็บภายในอาณาเขตแห่งอัครภาคี
ผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เพื่อประโยชน์แห่งรัฐหรือองค์
การแห่งการปกครองฝ่ายท้องถิ่นหรือเทศบาล แก่หรือเกี่ยว
กับของที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่าย
หนึ่งนั้น มิให้เป็นอย่างอ่อนหรือยิ่งกว่าอากรซึ่งเรียกเก็บใน
พฤติการณ์เช่นเดียวกัน แก่หรือเกี่ยวกับของซึ่งมีกำเนิด
ในพื้นที่

ข้อ ๑๐

(๑) คนในบังคับและบริษัทแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่าย
หนึ่งฝ่ายใด จะได้รับผลประโยชน์อันเป็นธรรม ในอาณา
เขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการจำหน่าย
จำกัด จำกัด หรือเวนคืนใดๆ เนื่องด้วยทรัพย์สิน สิทธิ

และผลประโยชน์ซึ่งได้มาแล้ว โดยชอบด้วยกฎหมาย และในส่วนที่เกี่ยวกับค่าทดแทนเพื่อวิธีการใด ๆ ดังกล่าวแล้ว และในการทั้งนี้ จะไม่ถูกประตักตีให้ได้รับอนุเคราะห์น้อยกว่าคนในบังคับและบริษัทของภาคอีกฝ่ายหนึ่งแล้วแต่กรณี

(๒) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดใด ๆ โดยการตั้งขึ้นหรือคงไว้ซึ่งการผูกขาด หรือด้วยประการอื่นใดก็ตาม ซึ่งตั้งบังคับหรือจะได้ตั้งบังคับต่อไปในอาณาเขตแห่ง อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด แก่การนำเข้า การซื้อ และการขายอาวุธและเครื่องกระสุนต่าง ๆ นั้น มิให้วางบทหรือใช้บทให้เป็นการกีดกันคนในบังคับและบริษัทแห่ง อัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งในอันจะได้มาซึ่งเสบียงพัสดุแห่งวัตถุระเบิดอุตสาหกรรมให้เพียงพอ เพื่อให้ในอุตสาหกรรมของตน โดยเป็นที่เข้าใจกันว่าข้อความในวรรคนี้ไม่เป็นการตัดหนทางที่อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะใช้ข้อบังคับอันสมควรตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ความปลอดภัยและความมั่นคงสาธารณะ

ข้อ ๑๑

คนในบังคับและบริษัทแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้มีสิทธิ ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง อย่างเดียว

กันกับคนในบังคับหรือบริษัทแห่งอัครราชผู้ทำสัญญาฝ่ายนั้น
ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิบัตรการนิเทศ เครื่องหมายการค้า
ชื่อการค้า แบบแผนอุตสาหกรรม และสิทธิถือกรรม
วรรณกรรมและศิลปกรรม แต่ทว่า ต้องถือตามเงื่อนไขและ
แบบพิธีซึ่งตั้งบังคับแก่คนในบังคับแห่งอัครราชผู้ทำสัญญา
ที่กล่าวหนหลัง

ข้อ ๑๒

(๑) อัครราชผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อำนาจการนำของ
ใด ๆ เข้ามา และจะได้จัดวิธีการยึดของใด ๆ ในเมื่อนำ
เข้ามา ในอาณาเขตต์ของตน ซึ่งเป็นของที่มีลักษณะ
อุบาย คำพรรณนา หรือการแสดงอื่น ๆ ซึ่งแถลงหรือแกะ
โดยประจักษ์แก่ใจของนั้นๆ ได้ทำหัตถกรรมในอาณาเขตต์
ของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าหากว่าคำแถลงหรือข้อแนะนำดังกล่าว
แล้วเป็นความเท็จ และอีกประการหนึ่ง จะได้คุ้มครอง
บันดาผลิตภัณฑ์ที่นำเข้ามา จากการแข่งขันโดยกรอสิ่ง
เส้นหยาบสั้นกว่าขนาดและโดยม้วนผ้าฝ้ายผิดขนาด

(๒) บทแห่งข้อนี้ไม่เป็นอันตั้งบังคับข้อผูกพันใด ๆ ที่
จะให้ยึดของผ่านแดน

ข้อ ๑๓

(๑) ในการตั้งปวงที่เกี่ยวกับการเดินเรือและผลประติบัติในการเรือ อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายรับสัญญาว่าจะประติบัติแก่บริษัทและเรือของอีกฝ่ายหนึ่ง ให้เป็นการอนุเคราะห์ไม่ว่าในทางนิตินัยหรือพฤตินัยด้วยประการใด ๆ ไม่น้อยกว่าบริษัทและเรือของตน หรือบริษัทและเรือของประเทศต่างตัวอื่นใด บทแห่งข้อนี้ว่าด้วยเรือนั้น เป็นอันใช้แก่คนโดยสารและของบนทุกซึ่งขนส่งในเรือด้วย

(๒) อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย จะได้อนุญาตให้นำเข้าหรือนำออกบนดาสินค้าทั้งปวงซึ่งนำเข้าหรือนำออกได้โดยชอบด้วยกฎหมาย กับทั้งให้ขนส่งคนโดยสารมาจากหรือไปยังอาณาเขตต์ของแต่ละฝ่ายในเรือของอีกฝ่ายหนึ่งและเรือดังกล่าวแล้วตลอดทั้งของบนทุก และคนโดยสารในเรือนั้น ๆ จะได้อุปโภคเอกสิทธิอย่างเดียวกันกับเรือแห่งชาติพื้นเมืองและของบนทุกและคนโดยสารในเรือนั้น ๆ หรือเรือแห่งประเทศต่างตัวอื่นใด และของบนทุกและคนโดยสารในเรือนั้น ๆ และจะไม่ถูกบังคับให้เสียค่าอากรหรือค่าภาระใด ๆ เป็นอย่างอื่นหรือยิ่งขึ้นไป

ข้อ ๑๔

ในการทิ้งปวงที่เกี่ยวกับการจอด การบันทุก และการ
ถ่ายบันทุกแห่งเรือต่าง ๆ ในเมืองท่า อี ทำเนียบท่า ท่า
และที่ทอด ในอาณาเขตต์ของแต่ละฝ่ายนั้น อัครภาคี
ผู้ทำสัญญาจะได้ด้อยที่ถ้อยไขบ่ทแห่งอนุสัญญาและข้อบัญญัติ
ว่าด้วยระบอบการระหว่างชาติในเรื่องเมืองท่าทะเล ซึ่งลง
นามกันณเงินว่าเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๒๓

ข้อ ๑๕

ในส่วนที่เกี่ยวกับค่าตีตพัน ค่าภาระ และการใช้เงิน
ทุกชนิด จะเรียกช้อย่างใดก็ตาม ซึ่งเรียกเก็บแก่เรือต่างๆ
เช่นค่าตีตพันหรือค่าภาระต่าง ๆ คือค่าระวางตัน ค่าสุขา
ภิกาล ค่าเมืองท่า ค่าทำเนียบท่า ค่าท่า ค่านำร่อง ค่า
ประกาศาร และค่าด่านกักตรวจโรค ซึ่งเรียกเก็บในนาม
หรือเพื่อประโยชน์แห่งรัฐบาล พนักงานสาธารณะบุคคล
เอกชน บรรษัท หรือสถานการชนิดใดๆนั้น อัครภาคีผู้ทำ
สัญญาจะได้ด้อยที่ถ้อยไขบ่ทแห่งอนุสัญญาและข้อบัญญัติว่า
ด้วยระบอบการระหว่างชาติในเรื่องเมืองท่าทะเล ซึ่งได้
ลงนามกันณ เงินว่า เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๒๓

ข้อ ๑๖

(๑) บทแห่งสนธิสัญญาว่าด้วยการต่างฝ่ายต่างยอมให้ผลประติบัติแห่งชาติพื้นเมืองนั้น ไม่เป็นอันใช้แก่

(ก) การค้าขายฝิ่นในอาณาเขตต์ของอัครภาคีผู้ทำสัญญา หรือ

(ข) การประมงในน่านน้ำอาณาเขตต์และน่านน้ำแห่งชาติ

(๒) แต่ทว่า (ก) ในส่วนการค้าขายฝิ่นนั้น คนในบังคับและเรือแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อุปโภคผลประโยชน์ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ก็เป็นการอนุเคราะห์ ไม่น้อยกว่าที่ให้แก่คนในบังคับหรือพลเมืองหรือเรือแห่งประเทศต่างตัวอื่นใดและ

(ข) ในส่วนการประมงนั้น คนในบังคับและเรือแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และปลาซึ่งเรืออื่น ๆ จับได้ ในอาณาเขตต์และในน่านน้ำอาณาเขตต์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งจะไม่ถูกประติบัติให้ ได้รับอนุเคราะห์ด้วยประการใด ๆ น้อยกว่าคนในบังคับหรือพลเมืองหรือเรือแห่งประเทศต่างตัวอื่นใด หรือปลาที่เรืออื่น ๆ จับได้

(๓) อนึ่ง ในกรณีที่มีการค้าขายฝิ่นในอาณาเขตต์ของอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด จะได้สงวนไว้ให้เฉพาะ

แก่เรือแห่งชาติพื้นเมือง แม้กระนั้น เรือของภาคอีกฝ่ายหนึ่ง จะเดินทางจากเมืองท่าแห่งหนึ่ง ไปยังเมืองท่าอีกแห่งหนึ่ง ในอาณาเขตที่ตั้งกล่าวแล้วก็ได้ ไม่ว่าจะไปเพื่อเอาของ บ้านทุกหรือคนโดยสาร ซึ่งนำมาจากต่างประเทศจำนวน กี่หมื่นหรือแต่บางส่วน หรือเพื่อเอาของบ้านทุกหรือคน โดยสาร ซึ่งจะไปยังต่างประเทศเป็นปลายทางลงเรือทั้งหมด หรือแต่บางส่วนก็ตาม อนึ่ง เรือเช่นว่านี้ ถ้าประกอบการค้าไปยังหรือมาจากถิ่นที่ซึ่งไม่อยู่ภายในขอบเขตที่ตั้งการค้า ชายฝั่งที่สงวนไว้ดังกล่าวแล้ว ก็จะไม่ถูกห้ามมิให้กระทำการ ขนส่งระหว่างเมืองท่าสองแห่ง ในอาณาเขตอัครภาคีสู่ท่า สัญญาฝ่ายที่กล่าวแรก ในส่วนคนโดยสารซึ่งถือตัวพาไปมา หรือสินค้าซึ่งตราส่งด้วยใบบ้านทุกผ่านไปยังหรือมาจากถิ่นที่ ซึ่งไม่อยู่ภายในขอบเขตที่ตั้งกล่าวแล้ว และในเวลาที่ ประกอบการขนส่งเช่นว่านั้น เรือคนโดยสาร และของ บ้านทุกเหล่านี้จะได้อุปโภคเอกสิทธิบริบูรณ์ตามสนธิสัญญานี้

ข้อ ๑๗

(๑) เรือใด ๆ แห่งอัครภาคีสู่ท่าสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ซึ่งหากถูกบังคับด้วยกำลังคลื่นลม หรือด้วยอุบัติเหตุ ให้เจ้า กำนั่งอาศัยในเมืองท่าแห่งอาณาเขตตั้งของอีกฝ่ายหนึ่ง จะได้

มีเสรีภาพกระทำการช่อมในที่นั้น จัดหาเครื่องพัดที่จำเป็น
ทั้งปวง และกลับออกทะเลไป โดยไม่ต้องเสียค่าติดพัน
ใดๆ นอกจากค่าติดพันที่เรือแห่งชาติเมืองจักต้องเสียใน
กรณีเช่นเดียวกัน แต่ทว่า ในกรณีที่นายเรือแห่งเรือ
พาณิชย์จักมีความจำเป็น ที่จะ จำหน่าย สินค้า เสีย ส่วนหนึ่ง
เพื่อชำระค่าใช้สอย ก็จักต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและพิกัด
อัตราค่าอากรแห่งถิ่นที่ตนได้มานั้น

(๒) ถ้าหากว่าเรือใดๆ แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่ง
ฝ้ายไต่ เกษัตติ์ต้นหรืออับปางตรงตามฝั่งในอาณาเขตต์ของ
อีกฝ่ายหนึ่ง เรือเช่นวานั้น และส่วนทั้งปวงแห่งเรือนั้นและ
เครื่องตกแต่งและส่วนอุปกรณ์ทั้งปวงของเรือนั้น และของ
และสินค้าทั้งปวงที่ช่วยกัมาได้จากเรือนั้น รวมทั้งสิ่งใด ๆ
ที่จักได้โยนลงทะเล หรือถ้าได้ขาย ก็เงินที่ได้จากการขาย
นั้น กับทั้งกระดาษเอกสารกัปวงที่พบบอยู่บนเรือนั้น จะได้
มอบให้แก่เจ้าของแห่งเรือของ สินค้า ฯลฯ นั้น ๆ หรือ
แก่ตัวแทน เมื่อเรียกเรื่องมา

ถ้าไม่มีเจ้าของหรือตัวแทนเช่นว่านอยู่ณที่นั้น เรือ
ของ สินค้า ฯลฯ ดังกล่าวแล้ว เท่าที่เป็นทรัพย์สินของคน
ในบังคับหรือบริษัทแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายที่กล่าวแรก

จะได้ส่งมอบให้แก่เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีอำนาจแห่งภาคฝ่ายนั้นเมื่อเรียกร้องมา ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้โดยกฎหมายและข้อบังคับในอาณาเขตแห่งอัครภาคผู้ทำสัญญา อีกฝ่ายหนึ่ง และเจ้าพนักงานกงสุล เจ้าของหรือตัวแทนดังกล่าวแล้ว จะต้องใช้เงินก็แต่ในส่วนค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายในการเก็บรักษาทรัพย์สินนั้นไว้ กับทั้งค่าใช้จ่ายในการช่วยกู้หรืออื่น ๆ ซึ่งจะพึงใช้ ในกรณีดังกล่าวที่เรือแห่งชาติพื้นเมือง อับปางหรือเกยตื้น

(๓) อย่างไรก็ดี ของและสินค้าซึ่งช่วยกู้มาได้จากการ อับปางหรือเกยตื้นนั้น จะได้รับยกเว้นจากการเสียค่า สุลกากรใด ๆ เว้นแต่จะได้ตรวจมอบไป เพื่อการบริโภครภายใน ในกรณีเช่นนั้น จะต้องเสียค่าอากรธรรมดา

(๔) ในกรณีที่เรือ แห่ง อัครภาคผู้ทำ สัญญา ฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งถูกกำลังคลื่นลมพัดเข้าฝั่ง เกยตื้นหรืออับปาง ลงในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าเจ้าของหรือนายเรือ หรือตัวแทนอื่นใดของเจ้าของไม่อยู่ หรืออยู่และขอร้อง เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีอำนาจ แห่ง อัครภาคผู้ทำ สัญญา ฝ่ายที่ กล่าวก่อน ย่อมได้รับอำนาจให้เข้าเกี่ยวข้องกับเพื่ออำนวยความสะดวกที่จำเป็นให้แก่เพื่อนร่วมประเทศของตนได้

ข้อ ๑๘

(๑) อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะแต่งตั้งเจ้าพนักงาน
กงสุลลำดับชั้นใด ๆ ให้มีถิ่นที่อยู่ในเมืองและเมืองท่าใด ๆ
ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ที่อนุญาตให้ผู้แทนเช่นนั้น
แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายนั้น มีถิ่นที่อยู่ในขณะเริ่มใช้
สัญญานี้ หรือที่อนุญาตหรือจะได้อนุญาตในเวลาใด ๆ ให้
ผู้แทนเช่นนั้นแห่งประเทศต่างตัวอื่นใด มีถิ่นที่อยู่ ก็ได้ แต่
ทว่าเจ้าพนักงานกงสุลเช่นว่านี้ มิให้เข้าปฏิบัติงานการจน
กว่าอัครภาคีผู้ทำสัญญา อีกฝ่ายหนึ่ง จะได้ให้ความเห็นชอบ
และความยอมรับนับถือตามแบบที่ใช้กันอยู่

(๒) ในบังคับแห่งการล้อยที่ล้อยปฏิบัติต่อกัน เจ้าพนักงาน
กงสุลแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญา แต่ละฝ่ายจะได้อุปโภค
อำนาจ สิทธิ เอกสิทธิ และความยกเว้นในทางราชการ
ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง อย่างเดียวกับที่ให้หรือจะ
ได้ให้แก่เจ้าพนักงานเช่นเดียวกันแห่งประเทศต่างตัวที่ได้
รับอนุเคราะห์นี้

ข้อ ๑๙

ในกรณีที่คนในบังคับแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญา ฝ่ายหนึ่ง
ฝ่ายใดตายลง โดยมีทรัพย์สินอยู่ในอาณาเขตต์ของอีก

ฝ่ายหนึ่ง และทั้งญาติไว้แต่มิได้ทิ้งผู้ใดไว้ในอาณาเขตต์
ซึ่งทรัพย์สินเช่นว่านั้นตั้งอยู่ ที่เป็นบุคคลมีสิทธิตามกฎหมาย
แห่งประเทศของตน ในอันจะเข้ารักษาและจัดการทรัพย์สิน
มรดก เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีอำนาจแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญา
ฝ่ายที่เป็นเจ้าสังกัดแห่งคนในบังคับที่ตายลงนั้น เมื่อได้
ปฏิบัติตามแบบพิธีที่จำเป็น ก็จะได้รับอำนาจให้เข้าพิทักษ์
รักษาและจัดการทรัพย์สินมรดก โดยวิธีและตามข้อจำกัดที่
บัญญัติโดยกฎหมายแห่งประเทศที่ทรัพย์สินมรดกนั้นตั้งอยู่

ข้อ ๒๐

บทแห่งสนธิสัญญานี้ว่าด้วยผลประโยชน์ที่ให้แก่ประเทศ
ต่างตัวที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งขึ้น ไม่เป็นอันขยายไปถึง

- (๑) ความอนุเคราะห์ที่ให้หรือจะให้ได้ให้ในอาณาเขตต์
แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด (ก) เพื่อ
ให้ความสะดวกแก่การไป มาค้าขายชายแดน กับ
ประเทศที่ใกล้เคียง หรือ (ข) โดยอาศัยความตาม
สหภาพศุลกากร ซึ่งได้ทำขึ้นแล้วหรือจะจัดทำขึ้น
ต่อไปกับอีกประเทศหนึ่ง

- (๒) คุณประโยชน์ที่ให้ใน อาณา เขตต์ แห่ง อัครภาคีผู้
ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด โดยอาศัยฉะเพาะความ
ตกลงกับประเทศอื่นใด ว่าด้วยการเก็บ ภาษี อากร
สองซ้ำ หรือ
- (๓) ความอนุเคราะห์ ที่ให้หรือจะ ให้ แก่ รัฐ โกลี เคียง
เกี่ยวกับการเดินเรือ หรือ การใช้ ทางน้ำ เขตต์ แตน
ที่เดินเรือจากทะเลไม่ได้

ข้อ ๒๑

ข้อพิพาทใด ๆ ซึ่ง อาจจะ เกิดขึ้น ระหว่าง อัครภาคีผู้ทำ
สัญญาทั้งสองฝ่ายใน เรื่อง การตีความ ที่ถกต้อง หรือ การใช้
บทใด ๆ แห่ง สนธิสัญญา นั้น ใน เมื่อ ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ขอ
ร้อง ก็ จะ ได้ เสนอ ต่อ ศาล ประจํา ยุติธรรม ระหว่างชาติ เว้น
แต่ในกรณีใด ๆ ฉะเพาะ ราย อัครภาคีผู้ทำสัญญาจะ ตัดตกลง
กัน ให้ เสนอ ข้อพิพาท นั้น ต่อ สภาตุลาการอื่นใด หรือ จําหน่าย
คดีโดยวิธีพิจารณาอย่างอื่นใด

ข้อ ๒๒

อาณาเขตต์ แห่ง อัครภาคีผู้ทำสัญญาที่จะ ใช้ สนธิสัญญา
ในส่วนพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งสยาม ได้ แก่
สยาม และในส่วนพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์และ

พระจักรพรรดิ ได้แก่บริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือและ
อาณาเขตต์ใด ๆ ซึ่งจะได้แจ้งความภาคยานุวัติตามความใน
ข้อ ๒๔ หรือจะได้บอกกล่าวการขยายตามความในข้อ ๒๓
ข้อความใด ๆ ในสนธิสัญญานี้ อันกล่าวถึงอาณาเขตต์แห่ง
อัครภาคีผู้ทำสัญญานั้น ให้ถือว่าหมายถึงบันดาอาณาเขตต์
แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญานั้น ๆ ที่ใช้สนธิสัญญานี้อยู่

ข้อ ๒๓

(๑) พระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์และพระจักรพรรดิ
จะทรงบอกกล่าว พระราชประสงค์ทาง ผู้แทน ของ พระองค์
ณกรุงเทพ ๆ ว่า จะขยายสนธิสัญญานี้ไปถึง อาณานิคม อาณา
เขตต์อันพื้นทะเลหรือรัฐอารักขาใด ๆ หรืออาณาเขตต์ใน
อาณัติใด ๆ ซึ่งรัฐบาลของพระองค์ในสหราชอาณาจักรใช้
อำนาจอาณัติอยู่ ก็ได้ และสนธิสัญญานี้จะได้ขยายไปถึง
อาณาเขตต์ใด ๆ ที่ระบุไว้ใน คำบอกกล่าวนั้นตั้งแต่วันบอก
กล่าวเป็นต้นไป

(๒) เมื่อสิ้นกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันเริ่มใช้สนธิ
สัญญานี้แล้ว อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะเลิกการ
ใช้สนธิสัญญานี้แก่อาณาเขตต์ใด ๆ ที่ได้ขยายไปถึงตามบท
แห่งวรรคก่อน ก็ได้ โดยบอกล่วงหน้าสิบสองเดือน

ข้อ ๒๔

(๑) อัครภาคีผู้ทำสัญญาตกลงกันว่า พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และ พระจักรพรรดิ จะทรง แจงความ ทางทูต เพื่อให้ภาคยานุวัติแก่สนธิสัญญานี้ ในส่วนสมาชิกใด ๆ ใน จักรภพนานาชาติบริติช ซึ่งรัฐบาลมีความประสงค์ ให้ภาคยานุวัติ ดังกล่าวแล้ว ก็ได้ ภาคยานุวัติใด ๆ ดังกล่าวแล้ว จะได้มีผลตั้งแต่วันแจ้งความเป็นต้นไป

(๒) เมื่อสิ้นกำหนดห้าปี นับแต่วันเริ่มใช้สนธิสัญญานี้แล้ว อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะเลิกสนธิสัญญา ในส่วนที่เกี่ยวกับประเทศใด ๆ ซึ่งได้แจ้งความภาคยานุวัติ ตามความในวรรค ๑ แห่งข้อนี้ ก็ได้ โดยบอกล่วงหน้า สิบสองเดือน

(๓) การแจ้งความใด ๆ ตามความในวรรค ๑ แห่งข้อนี้ จะรวมทั้งเขตต์สังกัดหรืออาณาเขตต์ในอาณัติใด ๆ ซึ่ง อยู่ในความปกครองของรัฐบาล แห่งประเทศที่ได้มีการแจ้ง ความภาคยานุวัตินั้น ก็ได้ และการบอกกล่าวล่วงหน้าใด ๆ ตามความในวรรค ๒ แห่งข้อนี้ ก็ให้ใช้แก่เขตต์สังกัดหรือ อาณาเขตต์ในอาณัติใด ๆ ดังกล่าวแล้ว ซึ่งรวมอยู่ในการ แจ้งความภาคยานุวัตินั้นด้วย

ข้อ ๒๕

(๑) ตราบใดที่ในอาณาเขตใด ๆ ซึ่งกล่าวในข้อ ๒๓ และ ๒๔ ซึ่งมีได้ใช้บทแห่งสนธิสัญญา^๑นี้ โดยการภาคยานุวัติ ตามความในข้อ ๒๔ ก็ดี หรือโดยบอกกล่าวการขยายตาม ความในข้อ ๒๓ ก็ดี ของที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในสยาม ได้รับผลประติบัติซึ่งเป็นการอนุเคราะห์เท่ากับที่ให้แก่ของที่ ผลิตหรือทำหัตถกรรมในประเทศต่างด้าวอื่นใด ของที่ผลิต หรือทำหัตถกรรมในอาณาเขตซึ่งกล่าวแล้ว จะได้อุปโภค ผลประติบัติในสยามซึ่ง เป็นการอนุเคราะห์เท่ากับที่ให้แก่ ของที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในประเทศต่างด้าวอื่นใด ดูกัน

(๒) ของที่ผลิตหรือทำหัตถกรรมในปาลีสไตน์ จะไม่ ถูกตัดทางที่จะได้รับคุณประโยชน์จากข้อนี้ โดยจะเพาะเหตุ ที่ปาลีสไตน์จะได้ให้เอกสิทธิศุลกากรพิเศษใด ๆ แก่ของที่ ผลิต หรือทำหัตถกรรมในรัฐใด ๆ ซึ่งใน ค.ศ. ๑๙๑๔ เป็น อาณาเขตต์รวมอยู่โดยสิ้นเชิง ใน เดอร์ก็ ฝ่าย เอ เชีย หรือ อาเรเบีย

ข้อ ๒๖

สนธิสัญญานับแต่วันเริ่มใช้ ก็ให้ใช้แทนสนธิสัญญา ทั่วไปและสนธิสัญญาพาณิชย์และการเดินเรือ ซึ่งได้ลงนาม

กันตลอดอนเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๒๕ และนับ
แต่วันทว่านั้น สนธิสัญญา ค.ศ. ๑๙๒๕ ดังกล่าวแล้ว และ
ข้อตกลงและความตกลงทั้งปวงที่เป็นอนุกรมแก่สนธิสัญญา
นั้น ซึ่งได้ทำขึ้นหรือมีอยู่ระหว่างอัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสอง
ฝ่าย จะได้เลิกเป็นข้อผูกพัน

แต่ทว่า บทว่าด้วยอาณาเขตต์ในสนธิสัญญาซึ่งลงนามกัน
ณกรุงเทพร เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๕ และ ภาค
ผนวกสนธิสัญญานั้น กับทั้งบทสนธิสัญญาทั้งปวงที่ใช้อยู่
ณวันที่ ๔ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๓ ซึ่ง กำหนดหรือบันทึกขึ้น
เขตต์แดนระหว่างสยามกับดินแดนหรือรัฐ อารักษามดิช
นั้น ให้คงใช้อยู่ต่อไป

ข้อ ๒๓

(๑) สนธิสัญญานี้จะได้รับสัตยาบัน และสัตยาบัน
ทั้งสองฝ่ายจะได้แลกเปลี่ยนกันณกรุงเทพร โดยเร็วที่สุด
ที่จะเป็นไปได้ สนธิสัญญาจะได้ เริ่มใช้ในทันทีที่แลกเปลี่ยน
สัตยาบันกัน และให้คงใช้ต่อไปเป็นกำหนดเวลา
๕ ปี

(๒) ในกรณีที่อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด มิได้
บอกกล่าวแก่อีกฝ่ายหนึ่ง ๑๒ เดือน ก่อนสิ้น กำหนด ๕ ปี

ดังกล่าวแล้ว ในเจตนาที่จะเลิกสนธิสัญญานี้ก็ให้คงให้อยู่ต่อไป จนกว่าจะสิ้นกำหนด ๑๒ เดือน นับแต่วันที่ที่ได้บอกกล่าวเจตนาเช่นว่านั้น (๓) การเลิกสนธิสัญญานี้จะไม่มีผลสิ้น สนธิสัญญาข้อตกลง หรือความ ตกลงใด ๆ ที่ได้ ยศ เลิกโดย สนธิ สัญญา นี้ หรือ สนธิ สัญญาก่อน ๆ ระหว่าง อัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่าย

(๔) การบอกกล่าวตามความในวรรค ๒ แห่งข้อนี้ จะไม่กระทบต่อการใช้สนธิสัญญานี้ระหว่างสยามกับประเทศหรือ อาณาเขตต์ใด ๆ ซึ่งได้มีการแจ้งความภาคยานุวัติตามความ ในข้อ ๒๔

เพื่อเป็นพะยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายนี้ได้ลงนาม และประทับตราสนธิสัญญานี้ไว้เป็นสำคัญ

กระทำ คู่กัน เป็นสองฉบับณกรุงเทพฯ เมื่อวันที่สี่สิบสาม เดือนที่แปด พุทธศักราชสองพันสี่ร้อยแปดสิบ ตรงกับวันที่ สิบสาม พฤศจิกายน คริสตศักราชพันเก้าร้อยสามสิบเจ็ด

(ลงนามและประทับตรา) หลวงประดิษฐมนูธรรม

(ลงนามและประทับตรา) จ. ครอสบี

โปรโตคอล

ในขณะที่จะดำเนินการลงนามกันวันนี้ในสนธิสัญญาการพาณิชย์และการเดินเรือ ผู้มีอำนาจเต็มแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

๑. เป็นที่เข้าใจกันว่า ในสนธิสัญญาดังกล่าวแล้ว ซึ่งให้โปรโตคอลนี้เป็นส่วนประกอบอยู่นั้น

(๑) คำว่า “คนในบังคับ แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (หรือของอีกฝ่ายหนึ่ง)” นั้น ๑) เท่าที่เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งสยาม ให้หมายถึง คนในบังคับทั้งปวงของพระองค์ และ ๒) เท่าที่เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์และพระจักรพรรดิ ให้หมายถึง คนในบังคับทั้งปวงของพระองค์และบุคคลทั้งปวง ที่อยู่ในอารักขาของพระองค์

(๒) คำว่า “เรือแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (หรือของอีกฝ่ายหนึ่ง)” นั้น ๑) เท่าที่เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งสยาม ให้รวมทั้งเรือทั้งปวงที่จดทะเบียนตามกฎหมายสยาม และ ๒) เท่าที่เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระมหา

- กษัตริย์และพระจักรพรรดิ ให้รวมทั้งเรือทั้งปวงที่
จดทะเบียนตามกฎหมายแห่งส่วนใด ๆ ในจักรภพ
นานาชาติบริติช รวมทั้งอาณาเขตต์ใด ๆ ที่อยู่ใน
อธิปไตยอารักขาอริราชย์ หรืออาณัติของพระองค์
- (๓) ถ้อยคำว่า "บริษัท" แห่งประเทศใด ๆ และ
ถ้อยคำว่า "บริษัทแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใด
ฝ่ายหนึ่ง (หรือของอีกฝ่ายหนึ่ง)" ให้หมายถึง
บันดาบริษัทจำกัด และอื่น ๆ ห้างหุ้นส่วน และ
สังคมทั้งปวง ซึ่งก่อขึ้นเพื่อพาณิชย์ การคลัง
อุตสาหกรรม การขนส่ง หรือธุรกิจอื่นใด และ
จัดตั้งโดยถูกต้องตามกฎหมายซึ่งใช้อยู่ในประเทศ
นั้นหรือในอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่าย
นั้น แล้วแต่กรณี และ
- (๔) คำว่า "ประเทศต่างดาว" นั้น ๑) เท่าที่เกี่ยว
กับพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งสยาม ให้
หมายถึงประเทศที่มีใช้ อาณาเขตต์อยู่ในอธิปไตย
ของพระองค์ และ ๒) เท่าที่เกี่ยวกับพระบาท
สมเด็จพระมหากษัตริย์และพระจักรพรรดิ ให้
หมายถึงประเทศที่มีใช้อาณาเขตต์อยู่ในอธิปไตย
อารักขา อริราชย์ หรืออาณัติของพระองค์

